

ЦИЈЕНА:

Црну Гору на годину 10 перп., на по год.
за 5 перп.; ван земље 15 франака у злату.

за Црну Гору број 10 ПАРА
за СТРАНЕ ЗЕМЉЕ БРОЈ 20 ПАРА

ЛИСТ ИЗЛАЗИ
УТОРНИКОМ И ПЕТКОМ

ВЈЕСНИК

АДРЕСА:

„Вјесник“ Цетиње, (Црна Гора)

ADRESSE:

„Viesnik“ Cettigné (Monténégro)

РУКОПИСЕ ВАЉА СЛАТИ УРЕДНИШТВУ „ВЈЕСНИКА“
А ПРЕТПЛАТУ И ОГЛАСЕ АДМИНИСТРАЦИЈИ
ОГЛАСИ СЕ НАПЛАЋУЈУ ПО ПОГОДБИ

Цетиње, 13. фебруара.

Славној француској војсци, која већ осми мјесец са својим племенитим и храбрим савезницима Енглезима и Белгијанцима на западном европском бојишту без прекида и без одмора издржава све страхоте савременог рата, сваки дан лете наше мисли, сваки дан јој хитају најтоплија осјећања наше захвалности. И у огњу гвожђа и крви високо она диже барјак културе и цивилизације. Кроз муње рата, који по обиму и ужасу свијет не видје, на томе барјаку у рукама француских војника блиста сјајем и поносом име двију великих европских нација, које су се више пута окупале у зноју и крви најбољих својих синова у борби за правду и слободу. Свакодневни ратни билтени у бесконачност нижу слике пакленог хрвања на дугачкоме фронту од Алзаса до Ла Манша. На томе зиду сачињеном од прсију једне по духу, срцу и прегнућу велике нације, полако али поуздано час по час, дан по дан ломи се оркан тевтонске безумне силе. Сав бијес, сва бура прускога милитаризма, која је хтјела да опустоши Француску, рај европске просвијећености и благостања, удара о збијене редове француске и енглеске војске и пада у прах. Њемачка офанзивна моћ у Француској је слоњена. Непрекидна борба траје и тресе се у грчевитим нервним трзањима у једној бескрајној линији засутој огњем из ваздуха, заливеној крвљу стотинама хиљада војника. Све те у појединостима, на око, мале битке, сачињавају неизмјерну слику огромнога мршварења, у којем физички и душевно учествује сав један дивни народ, сва његова војска. Постепено рушење снага, поступно избацивање бораца из бојних редова, та одлика савременог ратовања, изискује много вјештине, спреме, знања, особито издржљивости и стрпљења. Храбра издржљивост, надчовјечанско стрпљење — тријумф су француске војске, доказ су, сјајан и очигледан, несломљиве унутрашње животворне моћи францускога народа. То је војска, вазда славна, вазда дивљења достојна, која од војника није учинила само савремен инструмент за убијање, већ нешто узвишеније: осветника згажених човјекових и народних права. Кроз оне и најнезначајније дневне билтене, кроз оне мале извјештаје о биткама око каквога моста, о чарки око какве шуме, вибрира напрегнута моћ Титана човјечности — француског духа — који се показао јачи од бројно надмоћнијих пруских бајонета и топова, прецизних у руковању, али бездушних по начину борбе, по циљу побједи. Навикнут на огромност, васпитан под окриљем грубе силе, њемачки бијес тражи безграничне просторије, које не могу обухватити сву гомилу зала. У крвавом погону ударио је главом о

зид од француских прсију, у којима куцају јуначка срца војске славних традиција, народа племените душе.

Француској војсци, која је са својом дичном браћом по оружју, Енглезима и Белгијанцима, на западном бојишту скршила њемачку злочиначку моћ, ми се дивимо. Она тијем спасава човјечанство од нечувене биједи, у коју би је, у противном, био увалио њемачки милитаризам. Доћи ће убрзо дан, кад ће пред ногама Француске лежати у праху, крвав и поплуван, пруски тиранин, који се био дрзнуо да се залети са буктињом разорења на Париз, огњиште цивилизације.

Овдашњи Царско-Руски Војни Агент, г. генерал Н. Потапов, примио је ова службена саопштења:

Петроград, 11. фебр. у 2:10 по подне. — У саопштењу од 8. фебруара било је говора о необично тешком положају појединих дјелова једнога од наших корпуса, који је одступао из Источне Пруске. То су били дјелови 20. корпуса, под командом генерал-лајтнанта Булгакова. Корпус је сачињавала 29. дивизија са 3 резервна пука.

У вече 31. јануара изгубио је тај корпус везу са 10. армијом. У томе тренутку корпус је био у рејону између Поцаја и Суваљки. Опокопила га је њемачка армија, која је постепено бивала све јача. У току неколико дана корпус је водио херојску борбу с много јачим непријатељем, прогнати за то вријеме преко 50 врста и продужујући да се уз непрекидне бојеве пробија пут југоисточног дијела Августовских шума. По изјавама заробљеника, он је нанео огромне губитке њемачким одредима, који су покушавали да му пресијеку пут, нарочито око језера и шумских пролаза. Они дјелови корпуса, који су се пробиили, исказују, да се је корпус борио до последњег метка и до потпуне малаксалости, одбијајући јуначки вападаје на сва четири фронта, чувајући своју артиљерију и вукући за собом велик број њемачких заробљеника.

8. фебруара настављене су упорне борбе на десним обалама Бобра и Нарева. Под Осовцем наша је тврђавна артиљерија одбила њемачке одреде, који су пут њега наступали.

Сјеверно од Ломжа воде се бојеве на путевима, за Радзивилов, Визну и Колно. И поред напада знатних њемачких снага ми смо иза себе оставили село Едвабно. Са особитим напрезањем, али без успјеха, Нијемци су изводили ноћне нападе 9. фебруара, дуж колског пута, који води за Шчучинск — Колненск. Те су нападаје потпомагали оклопљени аутомобили. Наступање Нијемаца у Праснишком рејону продужава се, али смо им одбили три њихова напада на варош Прасниш уз огромне њихове губитке. У одбрани су знатно учествовали и наши оклопљени аутомобили, који су на растојању од 75 корака отварали ватру на Нијемце. На путевима, који воде за Плонск нека села прелазе из руке у руку по неколико пута.

На лијевој обали Висле, јужно од Могели, ми смо под њемачке

шанчеве укопали три мине. Експлозија тих лагума изазвала је експлозију запаљивог материјала у оближњим њемачким шанчевима. Наша је војска упала у те провале, које су експлозијом изазване, и у остацима непријатељских шанчева заплијенила 3 митраљеза, справе за бацање бомба заједно са бомбама, а заробила и нешто војника. Нијемци су приликом ових експлозија имали око 500 жртава.

На Карпатима су Аустријанци бомбардовали манастир, који лежи јужно од Мезо—Лаборца, из 30 центиметрових хаубица. Њихове упорне и дуготрајне нападаје између Смољника и Вишкова одбили смо уз огромне губитке по њих.

У рејону Козјова Аустријанци су замијенили њемачке трупе. На југу од Долине и Станиславова водимо упорне бојеве с великом непријатељском снагом.

На кавкаском фронту било је 9. фебруара сукоба у Зачорохском крају, гдје смо прегнали Турке преко ријеке Ичхала-Су.

На осталим фронтима није било сукоба.

Петроград, 11. фебр. у 11:30 у вече. Западно од Гродна код Јастржембна и Штабина, дошло је 10. фебруара до сукоба.

У августовским шумама два су пука 29. дивизије (дио оног корпуса, који су Нијемци опколили) пробила се кроз непријатељске положаје и сјединила се с нашом војском.

Непријатељске извиднице теже да пријеђу на десну обалу Хемена. Битка на десној обали Нарева узима све веће размјере. Нијемци изводе многобројне нападе на цијелом фронту почевши од ријеке Бобра у рејону Едвабно до ријеке Висле у рејону Бодзаново. У прашинском правцу бојеви су достигли велики напон.

На лијевој обали Висле одбили смо слабе непријатељске нападе код Богуславе, која се налази западно од Опочна, и код Лопушна.

У карпатима се води упоран бој источно од прелаза Лупков. У правцу Мункача наша је војска одржала цио низ успјеха. Код Завадке наша је војска у зору 9. фебруара заузела три реда шанчева на коти 901. која је особито стрма. Нијемци, који су је бранили, или су убијени или заробљени.

Њемачки су нападаји јужно од Козјева одбијени.

Јужно од Тухле, послје жестоког боја, наша је војска заузела висове на десној обали ријеке Рожанке.

На путевима који воде према Долини, у Галицији, задржали смо јучер наступање знатних непријатељских снага.

ТЕЛЕГРАМИ

Крагујевац, 9. фебр. Званични комунике аустриски од 6. фебруара о бомбардовању Биограда нејачан је у свима тачкама. У том се коминикеу бомбардовање Биограда представља као једна врста репресалија која је изазвала наше бомбардовање аустриских отворених вароши.

Колико је овај изговор лажан, види се по том што су Аустријанци и раније бомбардовали Биоград када то нијесу могли ни на који начин

правдати као репресалију. Они су мјесецима стално тукли Биоград, што је утврђено не само нашим званичним извјештајима, него и извјештајима страних вјеродостојних дописника. О рушевинама, које је бомбардовањем почињено у Биограду, узети су у своје вријеме фотографски снимци који су у страним илустрованим листовима објављени. Код Митровице бомбардовали смо само војничке објекте, на име фабрику експлозива и војну жељезничку станицу. Аустријанци, који свакодневно гађају биоградску станицу, немају права да протестују против нашег гађања митровачке жељезничке станице.

Што се тиче Земуна нијесмо гађали варош Земун него један аустриски монитор, који је заклоњен Земуном гађао Биоград. Ако је Земун оштећен нашим метцима, који су били намијењени монитору, није наша кривица. У сваком случају бомбардовање Земуна није претходило него је сљедовало бомбардовању Биограда. Бомбардовање Биограда је за осуду што је од тога страдало само мирно становништво.

Број мртвих и рањених износи преко 20. Једна енглеска љекарска мисија и једна експедиција американских новинара десила се у Биограду и видјели су очигледно бомбардовање Биограда.

Ниш, 10. фебруара. Приликом последњег арнаутског напада на нашу територију, заробљен је већи број Арнаута. Они сви на испиту тврде да је покрет припремио аустро-угарски консул у Скадру, преко Хасан Бега који је руководио нападом на призренски округ. Аустро-угарски консул је ставио на расположење Хасан Бегу велику суму новаца, и овај је тај новац дијелио првацима арнаутским. Тако је, на примјер, утврђено да је 25. прошлог мјесеца дијелио новац првацима у Пишконеји, а ови су одмах почели раздавати својим људима. Појединцима су прваци давали двије до три лире. Утврђено је даље и то да су све присталице врбоване из крајева који се не граниче директно с нама. Такође је утврђено да се у Арбанији налази велики број аустриских и младотурских агената. Преко ових су Арнаути примили пушке и муницију за свој последњи упад у Србију.

Ниш, 10. фебруара. Г-ђица Маргарита Рајл која се налазила у Русији већ двије године захтијевала је да дође у Ниш с руском мисијом као болничарка. Пошто се опоравила од слабости, изашла је први пут у екскурзију са руском мисијом и у Сићево. Г-ца Рајл је том приликом била жртва несрећног случаја; пала је са једне стијене на жељезничку пругу која пролази кроз клисуру. Смрт је тренутно наступила. Г-ђица Рајл је сахрањена данас прије подне у десет и по часова. Г. Пашића, предсједника министарског савјета, заступао је на погребу г. Ст. Павловић секретар министарства иностраних дјела, начелника војног санитета заступао је д-р Полекански, на погребу су узеле учешћа и г-ђа Пашићка и Трифковићка као и много љекара. Опијело је извршено у нишкој саборној цркви уз чинодјејство нишкога владике Доситеја који се с покојницом опростио на руском језику.

Ниш, 10. фебруара. Јуче 9. ов. мј. у 10 часова прије подне извршено је освећење руске чајнице у бараки код жељезничке станице, гдје ће се раздавати бесплатно чај свима болесницима, рањеницима и уопште сиротињи. Освећењу су били присутни овдашњи царско-руски посланик кнез Трубецкој књагини трубецков и цео персонал и чланови руске мисије, и г-ђа Пашићка. По освећењу његово преосвештенство нишки владика држао је говор на руском језику, који је на све присутне произвео најбољи утисак.

Хаг, 4. фебруара. Један Холандски торпедер довео је прекиноћ један енглески хидроплан заједно са његовим официром. Енглески авијатичар се морао спустити, јер је био погођен метцима.

Беч, 4. фебруара. Кореспонденци-Биро јавља да је једна француска лађа која је ишла из Шербурга у Денкерк примјетила у уторак један њемачки подморски брод сјеверно од Барфлерске куле свјетиле. Лађа је покушала да утоне, али ју је подморски брод потонио, давши свега десетак минута људству да се спасе.

Петроград, 5. фебруара. Г. Никола Пашић Председник Министарског Савјета, упутио је начелнику града Петрограда у знак захвалности за приређивање Српског Дана овај телеграм: „Искрено захваљујем Вам и свим петроградским грађанима за непрекидне доказе пажње и помоћи што их указујете српским рањеницима и пострадалим од рата.“

Лондон, 6. фебр. Владика у Турнец умро је. Њега су Нијемци били узели као таоца и рђаво поступали према њему.

Беч, 6. фебр. Министар Спољних Послова Барон Буријан отпутовао је синоћ у сједиште Аустроугарске Врховне војне Команде, гдје ће сутра прије подне стићи њемачки канцелар Бетман-Холвег да врати посјету коју је Барон Буријан учинио прије кратког времена њемачкој Врховној Команди.

Лондон, 7. фебруара. (Звнично) Једна њемачка подводна лађа торпедирала је данас једну норвешку лађу близу Фолкстона. Ова лађа долазила је из Новог Орлеана и ишла за Амстердам.

Беч, 7. фебр. Јављају из Берна да је њемачка влада саопштила Швајцарском Савезном Вијећу да је њемачки авијатичар, који је 19. јануара из ненажње летио над швајцарском територијом, био кажњен последи истраге која је учињена. Њемачка влада изразила је своје жаљење швајцарској влади.

Беч, 8. фебруара. Јављају из Копенхагена да ће се представници влада Данске, Шведске и Норвешке састати у Копенхагену у суботу да дискутују о продужењу пловидбе у Сјеверном Мору.

Беч, 8. фебруара. Франкфуртске Новине јављају из Лондона према једном каблограму из Њујорка: Фабрика Балак-Дипон примила је за 50 милиона долара поруџбина за савезнике.

Беч, 8. фебр. Аустријски пољски клуб изабрао је за свога председника бившег заједничког Министра Финансија, Билинског.

Беч, 8. фебр. Заједнички Министар Финансија Кербер који се бавио два дана у Будимпешти, отпотовао је у Сарајево.

Беч, 8. фебр. Франкфуртске Новине јављају из Токија: Према званичном саопштењу, целокупна цифра њемачких заробљеника у Јапану износи 220 официра и 4041 војника. 2. официра и 110 њемачких војника су енглески заробљеници.

Париз, 8. фебр. У Белгији било је незнатне пјешадијске акције у околини Ипра. Потврђује се да су Нијемци оставили више стотина мртвих на терену. У Шампањи Французи су одбили њемачке противнапада и напредовали сјеверно од Перта. Код Епержа Французи су надопунили добитке од 6 и узели три митраљеза, двије справе за бацање бомба, и заробили 200 Нијемаца, међу којима више официра. У Лорени Французи су нашли на освојеним положајима љешине војника од пет различитих њемачких пукова.

Париз, 8. фебруара. Дневна наредба војсци истиче јунаштво руског поручника Скобевскога.

Лондон, 8. фебруара. Њемачка крстарица „Карлсруе“ потопила је у Атлантском Океану параброда са којих се спасила посада и путници.

Рим, 8. фебруара. Новине објављују меморандум руске владе о повредама међународног права од стране Нијемаца и Аустријанаца.

Рим, 9. фебруара. С обзиром на услове пловидбе у морима сјеверо-западне Европе и у циљу лакшег распознавања италијанских бродова, Мин. Марине ријешило је да италијански трговачки бродови који плове у поменутим водама морају увијек имати развијену италијанску заставу и у једном великом правоугаоном на боковима лађе утиснуте талијанске боје распоређене као и на талијанској застави, напосљетку име лађе и њено поријекло испишано крупним словима како би се она могла читати ноћу на вјетер одстојању. Талијанске лађе у случају да их једна подводна лађа задржи имају да спусте у воду један чамац и да поднесу хартије и дневник како би олакшале констатовање националности брода.

Цариград, 9. фебруара. Пустови јављају из Смирне да је маршал фон Голц стигао у ту варош.

Софија, 9. фебр. Генерал По је стигао синоћ специјалним возом. На станици су га дочекали приватан ађутант у име Краљеве и начелник Министарства Иностраних Дјела у у име владе. Генерал По отпутоваће вечерас.

Петроград, 9. фебр. Сенат је вотирао закон, на основу кога поданици непријатељских земаља губе право да могу бранити своје материјалне интересе пред руским судовима.

Једним царским указом одобрена је емисија двије нове серије благајничких бонова од 500 милиона рубаља, свака од 5% ради амортизације благајничких бонова са кратким роком (за 15. фебруар) и да би се задовољиле ратне потребе.

Рим, 9. фебр. Врховни савјет Италијанске Банке је ријешило да се подијели дивиденда од 48 лира и да се сазове скупштина акционара на дан 18. марта ове године.

Беч, 9. фебр. Житна цијена у Будимпешти не ради због оскудице у довозу.

Париз, 9. фебруара. Француске батерије уништиле су један тешки њемачки топ код Ломбарзида.

Париз, 9. фебр. Један Цепелин бомбардовао је Кале 9. фебруара, бацивши 10 бомба и побивши 5 грађана. Знатна је материјална штета. Између Лиса и Ене француска артиљерија је успјешно дјествовала против њемачких сакупљања и коморе. У ноћи од 8. на 9. фебруара Ренс је био силно бомбардован; на варош је пало 1500 пројектила; сломљен је унутрашњи свод катедрале и убијено 20 грађана.

На фронту Суен-Босежур Французи су заузели једну линију шанчева и двије шуме; одбили два противнапада њемачка, заробили око-

штво војника и нанијели Нијемцима велике губитке. У Аргоњи Фрајцуска артиљерија и пјешадија напредовала је код Фонтен-о-Шарм и у шуми Болант — Французи су имали успјеха код Епаржа и држе тамо све њемачке положаје. Одбијен је њемачки нападај у шуми Буше. Заузет је један њемачки шанца код шуме Бриле у Аргоњи. У Алсасу Французи заузели већи дио Штосвира.

Петроград, 10. фебр. Од 8. јануара до 8. фебруара руска је војска заробила у Карпатима 691 официра и 47.640 аустријских војника. (Вјестник).

Париз, 11. фебр. „Женевска Трибуна“ доноси да је наредба књаза Виндишгреца у Прагу о сазивању нових рекрута испод 17 година, изазвала врло жестоке манифестације у току којих је жандармерија на коњима морала да јуриша на манифестанте. (Нар. извјештај.)

Париз, 11. фебр. Амстердамски лист „Телеграм“ износи сва кршења објеза њемачке, којих се морала држати, по даном обећању, према становништву Анверса. Куповице и реквизиције не плаћају се новцем и ако тако наређује један чланак о предаји Анверса, као и то да ће приватна индустрија моћи да ради слободно. Међутим анверски фабриканти су врло строго кажњени, јер нијесу хтјели да раде за њемачку владу. (Нар. извјештај.)

Берлин, 11. фебруара. Федерални Савјет њемачког царства забранио је употребу ма које врсте брашна за фабрикацију сапуна.

Лист „Vorwärts“ доноси да њемачке рекрутске комисије узимљу за војну службу и најгоре „шкартове“.

„Tägliche Rundschau“ протестује против сувишне високих цијена хљеба у њемачкој и тражи да се установи иста цијена у читавом царству. (Нароч. извјештај.)

Париз, 11. фебр. У листу „L'Homme de l'Europe“, Г. Клемансо изјављује да опасност којом имеријализам притискује сав свијет, објашњава парну и велику сразијере дипломатске борбе. Неутрални народи осјећају, један за другим, да им је њемачка опасна и то их доводи да морално и материјално помажу триумфу Тројног Споразума.

„Le Petit Journal“ износи како је сав италијански интелектуални свијет осудио њемачку ствар и изјаснио се у корист Француске. Италијани који најбоље познају, као Г. Боргезе, професор њемачке литературе у Риму, били су први који су се овако изјавили. (Нароч. извјештај.)

Лондон, 11. фебруара. Јављају из Сингапора да су дјелови једног индијског пјешадијског пука одрекли послушност. Доста озбиљна буна је угушена, захваљујући енглеским и савезничким поморским одредима који су се искрцали. 6 енглеских официра и 16 подофицира убијено је, а 9 подофицира и војника рањено. Један дио бунтовника се предао, а други је био побијен. (Вјестник.)

Париз, 11. фебруара. Код Булоње један француски ратни брод бомбардовао је једну њемачку поморску лађу и оштетио је.

Петроград, 11. фебруара. Главни Штаб саопштава: Званично берлинско саопштење на лажан начин говори о поразу наше војске која се повукла према Бобру и Њемени. Њемачка верзија да је десета армија потпуно уништена, апсолутно је неистинита. У ствари, елементи једног нашег кора, нарочито 20. дивизија, нашли су се у мучном положају, као што је било јављено, а један други кор одступио је са

положаја са великим губитцима. Остали корови ове армије изиграли су њемачке покушаје да их заобиђу, и налазе се данас у крајевима који су им одређени, борећи се већ неколико дана против непријатеља на читавом фронту и вршећи са успјехом свој задатак. Посљедњих дана, два пука двадесете дивизије која чини дио 20. кора, избили су из шуме код Августова и придружили се нашим трупама. (Вјестник). (О овим њемачким лажима ми говоримо на другом мјесту листа. Ур.)

Дневник

Најновије вијести са великих бојишта. У сплету разноврсних телеграма са различитих бојишта доста је тешко добити тачну и јасну слику о стању на европским великим ратним пољанима. Вијести од потоња три четири дана са горстасног руског бојишта биле су противрјечне. Њемачка и аустријска врховна команда ширила је управо фантастичне гласове о тобожњем поразу Руса на граници Источне Пруске. Исто тако и о стању на француско-енглеском бојишту. Нама су те вијести долазиле са разних страна, највише преко Рима. Саопштавамо их према кроничарској дужности. Сада смо у могућности, прво на основу веома објективних војних билтена г. генерала Потапова, и друго на основу најновијих објављених из савијем поузданог и компетентног извора да нашим читаоцима саопштинамо следеће:

Потпуно су измишљене вијести из њемачког и аустријског извора о ма каквој неуспјеху, још мање о поразу руском у Источној Пруској.

Нијемци су на тој страни великог руског фронта намерно били увучени у руско земљиште, и претрајали су огромне губитке. И на тој тачци, гдје су они, према Русији, најбоље утврђени, њихова је офанзива разбијена и заустављена.

На Карпатима и у Буковини Руси такође сјајно стоје. Није искључена могућност брзе катастрофе једног великог цијела аустријске војске.

Операције на фронту од близо хиљаду километара изискују, према досадашњим успјесима, мирно стрпљење и оптимистичко чекање.

Перспективе руске акције само како се могу пожељети.

На западним бојиштима ствар Француске и Енглеске исто је тако у добром положају. Она се стално и поуздано развија у правцу несумњиве побједе.

Још ће бити вијести о мјестимичним повременим дефанзивама и офанзивама, што ни најмање не зачуђава с обзиром на чудовишне оружане масе, које се бију, и на неизмјерне просторије, на којима се бију, али ипак нема ниједног основа по којем би се дало и посумњати у коначни тријумф Савезника.

Толико нашим поштованим читаоцима ради знања.

Објава. Сходно брзјавном наређењу Кр. Обласне Управе од данас, број 2339., одложено је дан лиценцијације државних кожа, од реквирираних брави за 8. марта о. г.

Позивају се сви заинтересовани, да се на дан лиценцијације пријаве канцеларији управе општине вароши барске од 9 до 12 сати прије подне и од 2 до 5 сати по подне, којег дана ће се уступити продаја понудиоцу највише цијене, ако ова буде одговарала државном интересу, а иста ће бити у килограмима.

Исплата мора бити у злату, по како у земљи нема довољно злата, трговцима, односно купцима, омогућава се, да извезу коже, а увезу злато, а до тада морају положити излицитирани износ у готовом новцу дуило, или сигурном јемству. Број кожа до данас износи комада 4353.

Број 1802. Из канцеларије Управе Општине вароши Барске, 6. фебруара 1915. Ст. Бар. (2,3)